

KYSELY PALJASTI:

Avanneleikatut tarvitsevat ENEMMÄN TIETOA JA TUKEA

Teksti: Sini NYKÄNEN

**Suurimmalla osalla avanneleikatui-
stuista menee hyvin, mutta
merkittävässä osassa on useita on-
gelmiä, jotka vaikuttavat heidän
kokemuksensa elämänlaadusta.**

Finnilco teki vuodenvaihteessa avanneleikatuille jäsenilleen kyselyn, jossa teemoina olivat avanteen hoito, avanneleikattujen elämänlaatu sekä tiedon ja tuen saanti. Kyselyyn vastasi 934 avanneleikattua. Kyselyssä esille tulleita ongelmia olivat ongelmat hoitotarvikejakelussa, sopivan hoitotuotteen löytämisessä, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja tiedon saannissa.

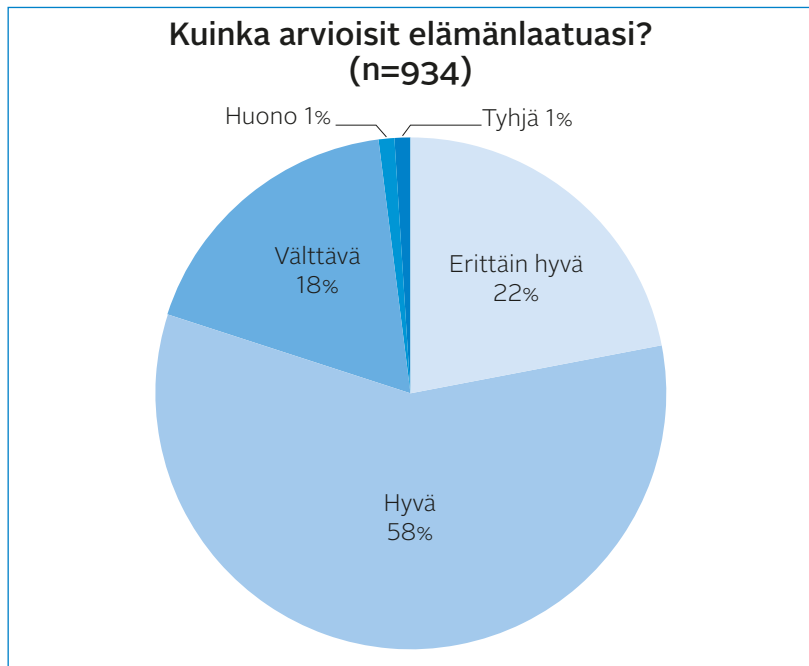
Ongelmat hoitotarvikkeiden saamisessa heijastuvat elämänlaatuun

Yhteensä 428 vastaajaa kuvasi omin sanoin, mitkä asiat heidän mielestään vaikuttavat avanneleikatun elämänlaatuun. Useimmiten mainittu elämänlaatuun vaikuttava konkreettinen tekijä oli sidoksen pettämisen pelko. Monille avanneleikkaus on johtanut jatkuvaan varmistelemiseen ja ohivuotoon varautumiseen, mikä koetaan stressaavana ja rajoittavana.

Koska sidoksen sopivuus ja pitävyys on leikatuille elintärkeää, on hyvin huolestuttavaa, että 15 % vastaajista (n=139) ilmoitti, että heillä on ollut ongelmia avannetarvikkeiden saamisessa. Useat vastaajat kertovat, että avannetuotteiden saantia on rajoitettu määrän ja/tai laadun osalta. Rajoittamisen lisäksi ongelmia on ollut tilauksissa ja niiden toimituksissa (myöhästymisiä ja väärä tuotteita) sekä tiedonkulussa. Osa kertoi kokeneensa myös asiatonta kohtelua, kuten syyllistämistä tarvikeiden ”liiallisen” käytön vuoksi.

Finnilco on tärkeä tiedon lähde

Vastaajat kokivat saaneensa

Vastaajista 80 % arvioi elämänlaatuksensa hyväksi tai erittäin hyväksi, mutta 19 % piti elämänlaatuaan välttävänä tai jopa huonona.

Finnilcon kautta tietoa sekä avannetarvikkeista että sosiaaliturvatuuksista jopa yhtä usein kuin sairaalasta tai avannehoitajalta. Lyhentyneet hoitoajat sairaalassa saattavat olla yksi syy siihen, että järjestön tuottaman tiedon merkitys on näin suuri. Tiedottamisessa on edelleen paljon parantamisen varaa, sillä neljännes vastaajista ilmoitti, että ei ole saanut riittävästi tietoa sosiaaliturva-asioista. Lisäksi vastaajista 41 % (n=383) ilmoitti jättäneensä Kelan vammais-etuudet hakematta sen vuoksi, että ei ole tiennyt niiden voivan koskettaa myös avanneleikattuja.

Kyselystä tukea edunvalvontaan ja kehittämistyöhön

Finnilco hyödyntää kyselyn tuloksia omassa työssään, kuten edunvalvonnassa ja tiedottamisessa. Ensimmäinen askel oli hoitotarvikejakelua koskevan kirjeen lähettäminen alueellisille päättäjille, mistä on kerrottu tarkemmin tämän lehden

pääkirjoituksessa. Vammais-etuuskäytön suhteen lisätään tiedottamista niille, ketkä mahdollisesti ovat oikeutettuja etuuteen sekä Kelan ja sairaaloiden työntekijöille. Yksi kehittämiskohde kansainvälisellä tasolla voisi olla avanteen paikan suunnittelukäytäntöjen yhtenäistäminen. Kyselyn perusteella henkilöt, joille avanteen paikka oli suunniteltu etukäteen, kokivat vähemmän ohivuotoja ja heistä suurempi osa koki myös elämänlaatuksensa hyväksi. Avanteen paikan suunnittelua ennen leikkausta ei kuitenkaan vielä tehdä yhtä huolellisesti kaikkialla. Finnilco aikoo ottaa asian esille syksyn Pohjoismaisessa kokouksessa, jotta asiassa voitaisiin vaikuttaa kansainvälisesti. Tulevaisuudessa olisi lisäksi tarpeellista toteuttaa kehittämishanke, jolla tuettaisiin erityisesti niitä avanneleikattuja, joilla monet ongelmat ovat kasaantuneet huonontaen elämänlaatuun.

Finnilco kiittää Coloplastia yhteistyöstä kyselyn toteuttamisessa.